

kirjaamo.vm@gov.fi

Hankkeen VM088:00/2024 lausunto

Hollolan kunnan lausunto hallituksen esityksestä korottaa makeisten ja suklaan arvonlisäveroa

Hollolan kunta haluaa tuoda esille huolensa hallituksen esityksestä, joka koskee makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan nostamista nykyisestä 14 prosentista 25,5 prosenttiin. Lakiesityksen vaikutukset ovat ristiriidassa hallitusohjelman, alueellisten kehitystavoitteiden kanssa sekä EU-lainsäädännön kanssa.

Hollolan kunta esittää, että arvonlisäkannan muutosesitys perutaan sen sisältämien merkittävien negatiivisten aluetaloudellisten vaikutusten vuoksi, EU:n valtionotukisääntelyn- sekä hallitusohjelmavoitteiden vastaisena.

Perustelut:

Hallitus valmistelee suklaan ja makeisten arvonlisäveron korotusta, mikä on vaikuttanut negatiivisesti Fazerin suklaatehdasinvestoinnin etenemiseen Lahden Pippon teollisuusalueella. Fazer on suunnitellut käynnistävänsä suuren investoinnin alueella, mutta on esitettyyn suklaan arvonlisäveronkorotukseen liittyen uudelleenarvioimassa jätti-investointiaan. Luopumalla valtionvarainministeriön pyrkimyksistä säättää makeisvero syntyy edellytykset Suomen historian suurimmalle elintarvikealan investoinnille, ja näin tuetaan hallituksen tavoitetta saada aikaan kasvua ja luottamusta tulevaisuuteen.

Esitys makeisveron korottamisesta on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa

Hallitusohjelmassa todetaan, että "hallitus turvaa yrittämiselle ja investoinneille vakaan toimintaympäristön ennakoitavalla ja vakaalla sääntelyllä sekä verotuksella". Nyt tehty esitys makeisveron korottamisesta on ristiriidassa tämän kirjauksen kanssa.

Yritykset tarvitsevat ennakoitavuutta ja vakautta tehdessään investointipäätöksiä. Veronkorotukset ja muut äkilliset muutokset verotuksessa luovat epävarmuutta. Veronkorotusaikheet ovat jo nyt vaikuttaneet suomalaisten yritysten investointiaikaisiin sekä lisänneet yleistä epävarmuutta Suomesta liiketoimintaympäristönä. Tämä on erityisen haitallista alueille, kuten Päijät-Häme, jotka pyrkivät houkuttelemaan uusia investointeja ja edistämään talouskasvua.

Ennakoimattomat veromuutokset voivat myös vähentää kansainvälisten investoijien luottamusta Suomen markkinoihin, mikä johtaa mahdolliseen investointien laskuun ja

negatiivisiin vaikutuksiin talouskasvulle. Lisäksi tällaiset muutokset voivat lisätä hallinnollista taakkaa ja kustannuksia yrityksille, jotka joutuvat sopeutumaan uusiin verosäännöksiin ilman riittävää valmistautumisaikaa.

Hallitusohjelmassa painotetaan talouskasvun ja kilpailukyvyn vahvistamista, erityisesti yrittämisen ja investointien edellytysten tukemista. Arvonlisäveron korotus vaarantaa merkittävien kotimaisten yritysten kilpailuaseman ja siten hidastaa talouskasvua.

Veronkorotus voi ohjata kulutusta halvempiin tuontituotteisiin, jotka kilpailevat erityisesti hinnalla, heikentäen kotimaisten valmistajien asemaa sekä kotimaisilla että kansainvälisillä markkinoilla. Tämä voi johtaa tuotannon supistumiseen ja työpaikkojen ja siten myös verotulojen menetyksiin.

Hallitusohjelmassa todetaan, että alueellisen elinvoiman tukeminen ja tasapuolisten edellytysten luominen koko maassa ovat keskeisiä tavoitteita. Päijät-Hämeen kaltaisten alueiden kehitys voi vaarantua, jos merkittäviä investointeja ei toteudu. Makeisten ja suklaan arvonlisäveron nosto vaikuttaa suoraan alueemme elintarviketeollisuuteen, joka on merkittävä työllistäjä ja talouden veturi.

Hallitus tavoittelee työllisyysasteen nostamista 80 prosenttiin. Veron korotuksen vaikutukset, jotka johtavat investointien peruuntumiseen, ovat suoraan ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa.

Esitetty veron korotus ei tuo merkittäviä terveysvaikutuksia — esitys on ristiriidassa EU:n valtioneuvoston päätöksen kanssa ja haitat Suomen talouteen ja kilpailukykyyn ovat ilmeisiä

EU:n valtioneuvoston päätös kieltää valikoivat, kilpailua ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa vääristävät jäsenvaltioiden toteuttamat verotoimenpiteet. Makeisten ja suklaan muista elintarvikkeista poikkeava verokohtelu on arvonlisäverojärjestelmän keskeisiin perusteisiin kuuluvan neutraalisuusperiaatteen vastainen ja siten valikoivuuskriteerin on katsottava täyttyvän. Lisäksi veromuutos antaisi kilpailua vääristävää taloudellista etua alemman verokannan piiriin jäävien, makeisten ja suklaan kanssa kilpailevien tuotteiden valmistajille. EU-oikeuden vastaista lakia ei voida soveltaa, vaikka se säädettäisiinkin voimaan. Käytännössä tämä viivyttää investoinnin käynnistämistä ja edelleen Lahden seudun työllisyystilanteen kohenemistä.

Lakiesityksessä todetaan suoraan, että "Esitetyn muutoksen terveysvaikutukset arvioidaan mataliksi." Koska veron perustelut eivät liity terveysvaikutuksiin, sen taloudelliset ja kilpailukykyyn liittyvät haitat korostuvat entisestään.

Pitkällä aikavälillä esimerkiksi investointien peruuntumisesta syntyvät haitat voivat olla suuremmat kuin makeisverosta saatavat välittömät taloudelliset hyödyt. Investointien peruuntuminen ei ainoastaan heikennä aluetalouden kehitystä, vaan sillä on myös kielteisiä vaikutuksia kansalliseen talouskasvuun, työllisyyteen ja verotulojen pitkän aikavälin kertymään. Tämä tulisi huomioida erityisesti, kun veron arvioitu vaikutus kansanterveyteen ja kulutuskäyttäytymiseen on jo lähtökohtaisesti vähäinen.

Tutkimustiedon valossa verotusmuutos ei ohjaisi kulutusta terveellisempään suuntaan vaan kulutus siirtyisi halvempiin tuotteisiin. Nämä edullisemmat tuotteet on usein valmistettu ulkomailla ja niissä on usein käytetty halvempia raaka-aineita, esimerkiksi kaakaota on korvattu sokerilla tai muilla edullisilla raaka-aineilla. Veron fiskaalinen tuotto valtiolle vähenee kulutuksen siirtyessä edullisempiin tuotteisiin. Samalla ehdotus johtaisi korkeampaan sokerin kokonaiskulutukseen, mikäli kulutuksen volyymi pysyisi ennallaan, kuten hallituksen esityksessä on oletettu.

Hollolassa 30. tammikuuta 2025

Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja